

1. CZYNNIKI ŚRODOWISKA. BIOLOGIA

- 155 114.449.8 — — 114.33 (437) IBL
 Dimitrovský K., Vesecký J.: Vliv lesních porostů na tvorbu půdy na výsypkách. **Wpływ drzewostanów na tworzenie się gleby na hałdach.** Lesnictvi 1969 nr 6 s. 539—558, rys. 10, tab. 7, bibliogr. poz. 5. — Badania przeprowadzono na 4 hałdach w Sokołowskim zagłębiu węgla brunatnego, na których stosowano rekultywację leśną, rolniczą i kombinowaną. Najsilniejszy dodatni wpływ na zmianę niesprzyjających właściwości fizycznych i mikrobiologicznych martwicy hałd wywierają uprawy leśne. Za najodpowiedniejsze gatunki przedplonowe w tamtejszych warunkach uznano olszę czarną i szarą. Przy poprawnym zakładaniu upraw rekultywacyjnych można stworzyć warunki dla powstawania genetycznych typów glebowych już w ciągu 1 lub 2 dziesięcioleci. (S. K.)
- 156 165.3 : 232.1 IBL
 Vincent G.: Selektivni zásahy a jejich účinnost. **Zabiegi selekcyjne i ich efektywność.** Lesnictvi 1969 nr 3 s. 155—168, rys. 5, tab. 3, bibliogr. poz. 15 — Selekcja hybrydizacyjna lub introdukcyjna wymaga stosowania wielu powtórzeń sprawdzieniowych a przez to długiego okresu badań. Zabiegi selekcyjne w drzewostanach mogą dać podobne rezultaty w znacznie krótszym czasie. Stały wzrost produkcji leśnej zależy od właściwego ukierunkowania selekcji. Głównymi wskaźnikami skuteczności zabiegów selekcyjnych są: reakcja selekcyjna, przedział selekcyjny, odziedziczalność oraz zysk genetyczny i genotypowy. Osiągalność tych wskaźników można przewidzieć stosując wzory matematyczne, co zademonstrowano na przykładach. (S. K.)
- 157 165.4 IBL
 Petrov S. A., Dragavcev V. A.: Metodika izučenja genetičeskoj izmenčivosti populacii drevesnych rastenij. **Metodyka badania genetycznej zmienności populacji drzew.** Lesovedenie 1969 nr 5 s. 84—92, tab. 4, bibliogr. poz. 16. — Omówiono podstawowe sposoby analizowania populacji, bardzo przydatne w hodowli lasu i selekcji ze względu na długowieczność drzew. Do najważniejszych zaliczono: genotypową analizę frekwencji, opartą na prawie Hardy-Weiberga, metodę oceny odziedziczalności w szerokim i ścisłym znaczeniu oraz ocenę zysku genetycznego. Przedstawiono sposoby obliczeń na prostych przykładach liczbowych. (W. C.)
- 158 181.22 — — 174.7 *Pinus* IBL
 Nenjuchin V. N.: Sutočnaja dinamika rosta terminal'nych pobegov sosny obyknovnoj. **Dobowa dynamika rozwoju pędów wierzchołkowych sosny pospolitej.** Lesnoj Ž. 1969 nr 3 s. 145—147, rys. 2, tab. 1, bibliogr. poz. 11. — Przy analizowaniu krzywych rozwoju pędów sosny pospolitej w odnowieniu naturalnym stwierdzono, że decydujący wpływ na wzrost pędów wywiera temperatura powietrza, jeżeli inne czynni- ki środowiska pozostają w granicach średnich wielkości. Najlepszy wzrost sosny zaobserwowano przy temperaturze 18°—27°C. Krótkotrwałe (w ciągu 1—2 godzin) spadki temperatury do 9°C nie odgrywają większej roli. W nocy, przy spadku temperatury do 1—2°C, szybkość wzrostu pędów gwałtownie spada, jednak nie zanika całkowicie. (R. M.)

Šindelář J.: Nekteré praktické závěry z výzkumu promenlivosti jasenického modřinu. **Některé praktyczne wnioski z badań nad zmiennością modrzewia z Jesionika.** Lesn. Práce 1969 nr 4 s. 156—160, tab. 1. — Modrzew sudecki z Jesionika odznacza się licznymi zaleceniami i dlatego cieszy się dużym zainteresowaniem w wielu krajach. W 1956 Instytut w Zbrasławiu podjął wielostronne badania nad tym ekotypem modrzewia, aby uzyskać odpowiednie

podstawy do jego selekcji. Zmienność badano na 56 powierzchniach, wybranych w drzewostanach powyżej 80 lat. Na podstawie kompleksowych badań podano zwięzłe zalecenia hodowlane. Wymieniono uznane drzewostany nasienne, wybrane w latach 1961—1965 jako baza nasienna dla modrzewia sudeckiego w ČSRS (ogółem w 8 nadleśnictwach uznano 67 drzewostanów z modrzewiem). (S. K.)

Günzl L.: Ergebnisse aus der Fichten-Provenienzforschung. **Wyniki badań proveniencyjnych nad świerkiem.** Allg. Forstztg 1969 nr 3 s. 53—55, bibliogr. poz. 17. — Omówiono wyniki doświadczeń uzyskane na powierzchniach proveniencyjnych świerka, założonych w latach 1895—1897 przez Cieślara, w 1938 r. inicjowanych przez IUFRO oraz po drugiej wojnie światowej — przez Bouvarelę, Gathy'ego, Langleta i Kiellandera. Sadzonki pochodzeń wysokogórskich i z dalekiej północy, w warunkach środkowej Europy, mają słabszy przy-

rost niż miejscowe oraz szybciej kończą okres wegetacji. Wyniki z powierzchni w Leimannshagen wskazują, że proveniencje z cieplejszego klimatu mają wcześniej kulminację przyrostu. W środkowej i północnej Szwecji najlepszy przyrost wykazują świerki pochodzące z 53—60° szerokości północnej. Wyniki uzyskane w różnych krajach wskazują, że najlepszy przyrost ma świerk z Beskidów polskich Karpat, następnie z Rumunii, Czechosłowacji i Austrii. (L. J.)

Červinková H.: Možnosti lepšího využití Gramaxonu v lesních školkách. **Możliwości lepszego wykorzystania Gramaxonu w szkółkach leśnych.** Lesn. Práce 1969 nr 3 s. 112—118, fot. 4, tab. 2. — Instytut w Zbrasławiu przeprowadził wielostronne badania tego herbicydu w skali doświadczalnej i półgospodarczej. Jako optymalną dawkę ustalono 3 l/ha. Preparat można stosować całopowierzchniowo — przed wysiewem nasion, ukazaniem się wscho-

dów, ruszeniem siewek (niektórych gatunków) i w końcu okresu wegetacyjnego lub opryskiwać nim międzyrzędy. Gramaxon działa szybciej i wszechstronnie niż porównywane z nim — Reglone, Nematrin, Ditethon, LBS, Simazin, Prometryn, Rahex i PCP. Zastosowany profilaktycznie daje Gramaxon duże korzyści, ekonomiczne, ponieważ eliminuje najbardziej pracochłonne i trudne pierwsze pielienienie. (S. K.)

Schmutzenhofer H.: Zur chemischen Bekämpfung des Grossen Braunen Rüsselkäfers (*Hyllobius abietis* L.). Allg. Forstztg 1969 nr 3 s. 51—52, bibliogr. poz. 3. — Nowa profilaktyczna metoda ochrony upraw przed szeliniakiem polega na chemicznym opryskiwaniu sadzonek w szkółce bezpośrednio przed ich wyjmowaniem do sadzenia na uprawach. Doświadczalne opryskiwanie świerka środkiem chemicznym „Kerfex R“ dało pozytywne rezultaty.

W marcu i kwietniu opryskano sadzonki świerka 3% emulsją „Kerfex R“ w ilości 3,3 l na 1000 sadzonek (pogoda przed i po oprysku powinna być bezdeszczowa a grządki nie zachwaszczone). Obserwacje upraw wykazały, że świerk opryskiwany w szkółce był uszkodzany przez szeliniaka sporadycznie (tylko 3,1% sadzonek), natomiast kontrolny, nie opryskiwany, został uszkodzony w 23%. (L. J.)

Terda J., Havelka F., Pobuda A.: Pěstování semenačků lesních dřevin na kulturních rašelinných substrátech. **Hodowanie siewek drzew leśnych na substracie torfowym.** Lesnictvi 1969 nr 4 s. 343—360, fot. 9, tab. 11, bibliogr. poz. 25. — W 1967 r. przeprowadzono w szklarni polietylenowej badanie przydatności torfu z torfowiska wysokiego, przejściowego i niskiego do wyhodowania siewek świerka. Torf odpowiednio przygotowano oraz zastosowano różne dawki nawozów mineralnych i wapna. W okresie wegetacyjnym tem-

peraturę powietrza w szklarni i substratu regulowano zraszaniem. Wszystkie trzy rodzaje próchnicy torfowej okazały się przydatne a wyhodowane na niej jednoroczne siewki świerka osiągnęły średnią wysokość od 11,6 do 15,7 cm. Najlepsze wyniki uzyskano na substracie słabo rozłożonego torfu przejściowego, do którego zastosowano nawożenie 150 g N; 111 g P₂O₅ i 226 g K₂O na 1 m². Koszt wyhodowania 1000 siewek był o połowę niższy niż w szkółce. (S. K.)

164

232.337

IBL

Precht J.: Das Saatgerät „Nordland”. **Siewnik „Nordland”.** Forst- u. Holzwirt 1969 nr 17 s. 352—354, fot. 1, rys. 1. — Siewnik „Nordland“ jest rozwiązaniem estońsko-szwedzkim i służy do wysiewu nasion gatunków iglastych na małych powierzchniach. Składa się z bambusowego lub duraluminiowego trzonka, na końcu którego umieszczony

jest cylindryczny zbiornik do nasion. Ze zbiornika wyprowadzona jest dźwignia otwierająca lub zamykająca otwory siewne. Siewnik ten przydatny jest szczególnie tam, gdzie trudno jest używać powszechnie stosowanych siewników, np. na zboczach, powierzchniach kamienistych. (W. B.)

165

232.43 (437) — — 174.7 *Pinus*

IBL

Mráček Z.: Hektarový počet a spon sazenic v kulturách borovice lesní. **Liczba sadzonek na hektar i więźba w uprawach sosny pospolitej.** Lesn. Práce 1969 nr 4 s. 150—155, tab. 2, wyk. 4. — Instytut w Zbrasławiu odszukał na terenie ČSRS 32 powierzchnie z sosną, założone w różnej więźbie i przeprowadził na nich badanie jej wpływu na ilość i jakość produkcji. Liczba wyjściowa sadzonek wynosiła od 1576 szt. do 20 000 szt. na ha, a wiek badanych

drzew od 16 do 74 lat. Pod względem zasobności na 1 ha nie stwierdzono wyraźnych różnic między powierzchniami o luźnej więźbie. Stwierdzono znaczne różnice pod względem jakości, która była o wiele gorsza u drzew wyrosłych w luźnej więźbie (mniej niż 8000 szt./ha), a najlepsza u drzew wyrosłych w gęstej więźbie (powyżej 15 000 szt./ha). Za najwłaściwszą liczbę sadzonek na 1 ha w warunkach nizinnych uznano 15 000—20 000 sztuk. (S. K.)

166

232.43 — — 176.1 *Quercus*

IBL

Udod V. E.: Lesovodstvennaja ocenka vrvjadovych i gnezdovych kultur duba v raznych ekologicznych uslovijach. **Hodowlana ocena dębowych upraw rzędowych i gniazdowych w różnych warunkach ekologicznych.** Lesnoj Ž. 1969 nr 3 s. 147—149, tab. 4. — Uprawy rzędowe znacznie przewyższają gniazdowe pod względem rozmieszczenia drzew. W uprawach gniazdowych — po zwarcu się systemów korzeniowych — poszczególne drzewa otrzymują z gleby różną ilość niezbędnych substancji mineralnych. W związku z tym wcześniej i w większej mierze następuje zróżnicowanie drzew, które wzmaga się gwałtownie po zwarcu koron. Opóź-

nione w rozwoju drzewa przechodzą stopniowo do niższych klas według skali Krafta. Drzewa rosnące na obrzeżach mają skrzywione strzały, czego nie obserwowano u dąbków znajdujących się w środku gniazd. Te ostatnie są grubsze i wyższe, mają lepiej rozwinięte korony i należą do I—II klasy Krafta. W uprawach gniazdowych korony drzew w biogrupie zachodzą na siebie i są asymetryczne. Drzewostany pochodzące z rzędowych upraw wyróżniają się korzystnie pod względem sumy powierzchni przekroju, zwarcia, zapasu grubizny oraz przyrostu przeciętnego i bieżącego. (R. M.)

Kovalev L. S.: Vlijanie primesi berezy i akacii na razloženie lesnoj podstilki i na rost sosny v kulturach lesostepi čentralno-černozemnych oblastej. **Wpływ domieszki brzozy i robinii na rozkład ściółki leśnej i na rozwój sosny w uprawach lasostepu obwodów centralno-czarnoziemnych.** Lesnoj Ž. 1969 nr 3 s. 166—168, tab. 4. — Domieszka brzozy (15—20%) i robinii (20—50%) w uprawach sosny przyspiesza proces rozkładu ściółki 1,2—1,6 razy w porównaniu z czystymi uprawami sosnowymi. Robinia i brzoza wprowadzone do upraw

sosnowych obniżają m. in. kwasowość ściółki, a w odpowiedniej domieszce (Rob. do 50% i Brz. do 20%) powodują poprawę warunków wilgotnościowych. Wilgotność gleby pod mieszanymi uprawami jest o wiele wyższa niż pod litymi sosnowymi. Domieszka robinii w ilości 20—50% wpływa na zwiększenie przyrostu sosny na wysokość — średnio o 10—20%, grubość — o 15—17% i wydajność o 17—19%. Analogiczne liczby dla domieszki brzozy w ilości 15—20% wynoszą 10—12%, o 7—9% i 10—12%. (R. M.)

168

237.2 (430.1)

IBL

Buff J.: Zur Frage der Auswirkung geringer Grundwasserabsenkung auf benachbarte Waldbestände. **W sprawie oddziaływania niewielkiego obniżenia poziomu wody gruntowej na sąsiadujące drzewostany.** Forst- u. Holzwirt 1969 nr 16 s. 330—333, fot. 10. — W wyniku uregulowania rzeki Niers w rejonie dolnego Renu (NRF) nastąpiło obniżenie poziomu wody gruntowej o około 30 cm. Ta niewielka zmiana w ciągu

35 lat nie spowodowała w drzewostanach żadnych widocznych szkód. Stwierdzone skutki suszy w pewnym stopniu wynikły wskutek regulacji rzeki ale nie jest wykluczone, że oddziaływały tu także inne czynniki, np. niedostateczna pielęgnacja itp. Wyjątkowo dobry wzrost upraw sosnowych założonych po regulacji Niers wskazuje, że w wielu wypadkach warunki siedliskowe poprawiły się. (W. B.)

169

241 — — 174.7 *Picea* : 56

IBL

Chroust L.: Der Einfluss starker Eingriffe in einen jungen Fichtenbestand. **Wpływ silnych cięć w młodniku świerkowym.** Forstwiss. Cbl. 1969 nr 5 s. 309—319, rys. 8, tab. 6, bibliogr. poz. 16. — W 1952 r. w 12-letnim młodniku świerkowym z siewu zredukowano liczbę drzewek na pow. B z 30 tys. szt./ha do 4300 szt./ha, a na pow. C do 1700 szt./ha. W 1962 r. na pow. B nastąpiło zwarcie koron. Wtedy przeprowadzono następne cięcie, przy którym liczbę drzew zmniejszono o 25%.

Pow. C pozostawiono bez zmian. Na kontrolnej działce A wskutek naturalnego ubytku liczba drzew wynosiła 10 340 szt./ha. Do 1960 r. przyrost na pow. B i C był dwukrotnie wyższy niż na pow. kontrolnej A, później wzrastał szybciej na pow. C niż na pow. B. Przyrost wysokości na pow. C wyniósł 136%, a na pow. B — 132% przyrostu na pow. A (100%). Przyrost miąższości w latach 1962—1966 był najwyższy na pow. B (118%). (W. B.)

3. NAUKA O PRACY. POZYSKIWANIE DREWNA. PRACE ZRĘBOWE I TRANSPORT. INŻYNIERIA LEŚNA

170

323.2 — — 323.12

IBL

Gier: Entästen mit der Motorsäge. **Okrzesywanie gałęzi piłą motorową.** Allg. Forstztg 1969 nr 3 s. 56—57, fot. 3, rys. 1. — Okrzesywanie gałęzi piłą motorową uważane było dotychczas za pracochłonne i wymagające stosunkowo dużego wysiłku fizycznego. Szwedzkie badania wykazały, że praca piłami motorowymi o konstrukcji przystosowanej

do okrzesywania, powodowała mniejszy wysiłek u robotników niż praca siekierami. Wysiłek mierzony uderzeniami pulsów na minutę, wyniósł u robotników pracujących siekierą do 140 uderzeń/min, a piłą — 120 uderzeń/min. Ustalono, że okrzesywanie gałęzi piłą motorową zwiększa wydajność pracy o 25—60%. (L. J.)

Košulič M.: Několik zajímavých způsobů manipulace pilařské kulatiny. **Kilka interesujících sposobów manipulowania dłużyc tartacznych.** Lesn. Práce 1969 nr 3 s. 97—104, tab. 5. — Właściwa manipulacja cennych sortymentów jest istotnym czynnikiem zwiększenia efektów ekonomicznych gospodarstwa leśnego. Umożliwiają ją m. in. opracowane przez autora tablice manipulacyjne dla dłużyc tartacznych i suwak manipulacyjny. Podano szcze-

gółowe omówienie samych tablic i sposobu ich stosowania oraz wykorzystania suwaka przy manipulowaniu. Stosowanie tych pomocy podnosi nieco koszt samej manipulacji o 1—2 kor./m³ drewna (dokładniejsze mierzenie) oraz transportu o około 2 kor./m³ (większy o około 10% udział krótszych wyrzynków), ale jednocześnie zwiększa się wartość drewna o około 17 koron/m³. (S. K.)

172

361.7 (47)

IBL

Polozov I.: Eksperimentalnaja pnevmokoročnaja ustanovka. **Doświadczalna korowarka pneumatyczna.** Lesn. Promyšl. 1969 nr 2 s. 11—12, rys. 2. — Doświadczalnie ustalono, że korowanie drewna przy wykorzystaniu sprężonego powietrza i trocin jest skuteczne i może być stosowane do różnych sorty-

mentów. Na tej podstawie skonstruowano pneumatyczną korowarkę, której szczegółowy opis i zasady pracy podano w artykule. Szybkość podawania surowca do korowarki wynosi od 0,1 do 1,3 m/sek. Jakość korowania odpowiada wymogom instrukcji. (S. P.)

173

362.7

IBL

Petříček V.: K problematice zkoušení motorových řetězových pil. **W sprawie badania motorowych pił łańcuchowych.** Lesnictvi 1969 nr 5 s. 453—463, rys. 14, bibliogr. poz. 9. — Dotychczasowe badanie pił łańcuchowych w ČSRS było niezgodne z zaleceniami FAO/EWG. Ostatnio w WSR w Brnie wykonano

zestaw aparatów pomiarowych, pozwalający na badanie piły jako całości. Do zestawu tego wchodzi również aparatura do mierzenia podstawowych parametrów łańcucha, jego zużycia itp. W stadium opracowywania znajduje się aparatura do pomiaru wibracji i hałasu pił. (S. K.)

174

369 (437) : 232.312.1

IBL

Natolický J.: Svěrkově stupačky pro výstup do korun stojících stromů. **Włazy szczękowe do wchodzenia do koron drzew stojących.** Lesn. Práce 1969 nr 3 s. 130—132, fot. 2. — Powrócono do zgłoszonego w 1958 r. przez E. Kasalického projektu włazów szczękowych, przypominających średnicomierz; górne ich ramię jest nieruchome i ustawione do bocznego pod kątem 85°, a dolne ruchome, pedał przymocowany do dol-

nego pod ciężarem nogi powoduje jego dociśnięcie do drzewa. Próby z prototypem, choć był on wykonany z niewłaściwych materiałów, wypadły obiecująco. Istotną zaletą tych włazów jest to, że nie kaleczą drzew a zrywacz opiera się na całych stopach. Nad włazami obręczowymi (Baumvelo) mają tę przewagę, że przekłada się je na przemian. (S. K.)

175

377.1 : 848

IBL

Kern J.: Rozbor spotreby času, výkonnosti a nákladovosti kol'ajových žariavov pri práci na skladoch dreva. **Analiza zużycia czasu, wydajności i kosztów pracy żurawi kolejowych na składach drewna.** Lesnictvi 1969 nr 3 s. 191—216, rys. 6, tab. 11, bibliogr. poz. 40. — Badania objęły pracę 5 typów żurawi na 18 składach drewna. Przy badaniu wydajności pracy próby objęły obciążenia rzeczywiste i opty-

malne (90% udźwigu żurawia). Przy analizie kosztów uwzględniono wszystkie główne składniki (wynagrodzenie, ubezpieczenie, amortyzacja, energia, konserwacja). Najniższe nakłady stwierdzono przy żurawach linowo-bramowych. Z porównania niektórych parametrów technicznych wynika, że z badanych żurawi najodpowiedniejszy do pracy na składnicach drewna jest linowo-bramowy żuraw PKŽ 5/51. (S. K.)

Douda V.: Vlastnosti, využití a výkonnost jařábů na skladech dřeva. **Wła-
sności, wykorzystanie i wydajność żu-
rawi w składach drewna.** Lesnictvi
1969 nr 6 s. 485—506, rys. 10, tab. 1,
bibliogr. poz. 7. — Efektywność pracy
żurawia zależy w dużym stopniu od
takich czynników, jak konstrukcja, ro-
dzaj i typ żurawia, obsługa, organiza-
cja pracy, długość cyklu roboczego

i doby roboczej, odległość przenoszenia.
Scharakteryzowano własności i przy-
datność poszczególnych rodzajów i ty-
pów żurawi, podano i omówiono wzory
do wyliczenia wskaźników, jakimi po-
winny się cechować żurawie najodpo-
wiedniejsze w danych warunkach.
Przedstawiono również wzory matema-
tyczne, pozwalające na ocenę wydaj-
ności stosowanego żurawia. (S. K.)

4. SZKODY W LESIE. OCHRONA LASU

177

443 — — 174.7 *Picea*

IBL

Dimitri L.: Untersuchungen über die
unterirdischen Eintrittspforten der
wichtigsten Rotfäuleerreger bei der
Fichte (*Picea abies* Karst.). **Badania
miejsce przenikania do korzeni najważ-
niejszych grzybów powodujących czer-
woną zgniliznę świerka (*Picea abies*
Karst.).** Forstwiss. Cbl. 1969 nr 5
s. 281—308, fot. 7, tab. 7, bibliogr.
poz. 1 str. — Przebadano naturalne
drogi infekcji grzybów *Fomes annosus*
i *Armillaria mellea* do korzeni świer-
ków w różnym wieku i na różnych
siedliskach. Na korzeniach 5—11-let-
nich świerków obserwowano liczne
uszkodzenia, które zabiły się szyb-

ko. Drewno blizn miało zmienioną bar-
wę wskutek obecności bakterii i grzy-
bów niedoskonałych. Opieńka wystę-
powała tu częściej niż wrośniak. Po-
ważniejsze uszkodzenia występują naj-
częściej na korzeniach świerków
29—38-letnich. Zakres infekcji zależy
od wielkości rany i grubości korzenia.
W tym wieku najgroźniejszy jest wro-
śniak atakujący następnie części nad-
ziemne. Najniebezpieczniejsza jest in-
fekcja korzenia palowego lub grubych
korzeni bocznych. Możliwości przeni-
kania grzybów wiążą się z niekorzyst-
nymi fizycznymi własnościami gleby.
(W. B.)

178

459

IBL

Gashwiler J. S.: Deer mouse repopula-
tion of a poisoned Douglas-fir clearcut.
**Ponowne zasiedlanie zrębu jedlicowego
przez gryzonie *Peromyscus* po zastoso-
waniu trucizny.** J. Forestry 1969 nr 7
s. 494—497, ryc. 2, tab. 2, bibliogr.
poz. 9. — W lesie Mt. Hood (stan Ore-
gon) na wysokości 2000 stóp wytruto
na zrębie w drzewostanie jedlicy miej-
scową populację *Peromyscus manicu-
latus rubidus* i badano ponowne za-
siedlanie obszaru przez te gryzonie. Na

zrębie zatrutym i kontrolnym od listo-
pada 1952 do grudnia 1953 r. prowa-
dzono odłów tych gryzoni pułapkami
żywołownymi. Wytrucie w dniu 1 gru-
dnia 1952 r. było w 100% skuteczne.
Już po 15—19 dniach zaczęły penetro-
wać traktowany zręb gryzonie z tere-
nów otaczających, mimo że trucizna
działała w ciągu co najmniej 38 dni
po zabiegu. W ciągu 5 do 7 miesięcy
populacja na zrębie osiągnęła liczeb-
ność sprzed zabiegu. (R. D.)

5. POMIAR LASU. PRZYROST. ROZWÓJ I STRUKTURA DRZEWOSTANÓW. INWENTARYZACJA I KARTOGRAFIA

179

524.315 : 566 — — 176.1 *Carpinus*

IBL

Korsuň F.: Hmotové a porostní tabulky
pro habr. **Tablice miąższości i zasob-
ności dla graba.** Lesnictvi 1969 nr 3
s. 217—230, tab. 8, bibliogr. poz. 22. —
Dane do tablic miąższości uzyskano

z pomiaru 1728 grabów o pierśnicy do
56 cm i wysokości do 30 m, ściętych
w różnych rejonach Czechosłowacji,
a do tablic zasobności — z pomiarów
drzewostanów grabowych na 276 po-

wierzchniach próbnych. Opracowane tablice są znacznie dokładniejsze niż dotychczas używane tablice Krüdenera i Feistmantela. W tablicach podano miąższość strzały, grubizny, drzewa

i kory dla drzew o pierśnicy 2—66 cm i wysokości 2—34 m. Zasobność drzewostanu głównego, podrzędnego i całego opracowano dla wieku 5—100 lat i pięciu bonitacji. (S. K.)

180

56 — — 174.7 *Picea*

IBL

Žilkin B. D., Grigorev V. P., Rožkov L. N.: Opyt ulučšenija rosta elnika dubovo-snytefowego kulturoj ljupina. **Próba zwiększenia przyrostu w uprawie świerkowej na siedlisku dębowo-podagrycznikowym przez uprawę łubinu.** Lesnoj Ž. 1969 nr 3 s. 3—6, tab. 4, wyk. 1. — Doświadczenia wykazały, że pod wpływem międzyrzędowej uprawy łubinu trwałego, tempo wzrostu świerka po-

cząwszy od trzeciego roku znacznie się zwiększyło. Po upływie czterech lat uprawy świerka na działkach z łubinem osiągnęły o 2,2—33,3% większą wysokość i o 2,9—15,2% większą grubość (mierzoną w połowie wysokości) niż na działkach kontrolnych. Dotychczas nie zauważono znacniejszego wpływu gęstości więzby na przyrost wysokości. (R. M.)

6. URZĄDZANIE LASU. EKONOMIKA GOSPODARSTWA LEŚNEGO ADMINISTRACJA I ORGANIZACJA GOSPODARSTWA LEŚNEGO

181

68 (436 + 485) : 307/308

IBL

Hafner F.: Rationalisierung, Personaleinsparung, Mechanisierung. **Racjonalizacja, oszczędności etatowe, mechanizacja.** Allg. Forstztg 1969 nr 3 s. 44—47. — Wydatki administracyjne (osobowe) w Austrii w ostatnich latach wynoszą około 60% ogólnej sumy kosztów. W Austrii inżynier leśnik kieruje gospodarstwem o przeciętnej powierzchni 1200 ha, natomiast w Szwecji 1 inżynier przypada na powierzchnię 20 do 25 tys. ha. W Szwecji na 7 mln ha lasu

pracuje 800 leśników, a przy pozyskaniu 7 mln m³ drewna (w tym znaczny udział pracochłonnej papierówki) zatrudnia się 3500 robotników. Rozdrobnienie własności leśnej w Austrii nie sprzyja rozwojowi mechanizacji prac. Zatrudnienie w leśnictwie można zmniejszać tylko przez racjonalizację i mechanizację prac, szczególnie związanych z budową dróg, transportem, zrywką, ścinką drzew i korowaniem. (L. J.)

9. LASY I LEŚNICTWO W GOSPODARCE NARODOWEJ

182

903 (4—191.2)

IBL

Novotný V., Procházka I.: Krize středoevropského lesního hospodářství. **Kryzys środkowoeuropejskiego gospodarstwa leśnego.** Lesn. Práce 1969 nr 1 s. 7—11. — Występujące w ostatnich latach zjawiska na europejskim rynku drzewnym wskazują, że w gospodarstwie leśnym następuje wyraźny kryzys. Jako jego przyczyny podaje się: przede wszystkim szybki wzrost kosztów robocizny przy powolnym zwiększaniu się wydajności pracy, stagnację,

a nawet zniżkę cen drewna w wyniku liberalizacji rynku i zastępowania drewna innymi materiałami, wzrastające wymagania społeczne w zakresie pozagospodarczych funkcji lasu. Objawy kryzysu przeczą optymistycznym prognozom FAO i EWG. Omówiono rozwój rynku drzewnego w zachodniej Europie na przykładzie NRF i niektóre dane o objawach kryzysu oraz analizę sposobów przewycięzania go. (S. K.)

183

903 (4—191.2)

IBL

Speidel G.: Die Zukunft der Forstbetriebe in Mitteleuropa. **Przyszłość gospodarki leśnej w Europie środkowej.** Allg. Forstztg 1968 nr 12 s. 310—314,

wyk. 1, bibliogr. poz. 21. — W Europie środkowej notuje się od 10 lat spadek rentowności gospodarki leśnej. Powodują go stale wzrastające koszty ad-

ministracyjne i robocizny, bardzo słabo wzrastają ceny drewna (pomimo stalego popytu na drewno). Dysproporcja pomiędzy cenami drewna a nakładami na jego produkcję musi być rozwiązana przez odpowiednią politykę gospodarczą. Zaludnienie i uprzemysłowienie kraju zwiększa znaczenie lasu jako miejsca wypoczynku chroniącego

człowieka przed hałasem i pyłem. Obliczono, że minimalna wartość 1 ha lasu jako terenu wypoczynkowego w okolicach Freiburga wynosi 40 DM rocznie. Przedstawiono prognozę rentowności gospodarki leśnej na lata 1966—1976. Opłacalność produkcji drewna może zapewnić wysoki przyrost i odpowiedni stopień mechanizacji. (L. J.)

184

904 (520)

IBL

Mañánek M.: Lesni hospodárstvi v Japonku. **Gospodarka leśna w Japonii.** Lesn. Práce 1969 nr 3 s. 107—111, fot. 3. — Lasy zajmują w Japonii 68% powierzchni kraju. Tylko 32% stanowią lasy państwowe, w których drzewostany produkcyjne obejmują 55%, a lasy ochronne 35%. Pozyskanie drewna w lasach państwowych w 1964 r. wyniosło 25,21 mln m³ (34% pozyskania krajowego). W masie tej użytek

tartaczny stanowił tylko 28%, a resztę — drewno stosowe i opał. Gospodarka w lasach prywatnych jest prowadzona odpłatnie przez państwo. Całością gospodarki kieruje agencja leśna, organ min. rolnictwa i leśnictwa. Dużo uwagi poświęca się doświadczałnictwu. Od 1905 r. działa w Tokio państw. inst. badań leśnych z 5 filiami terenowymi, zatrudniająca obecnie ponad 500 pracowników naukowych. (S. K.)

185

904 (477)

IBL

Gensiruk S. A., Turkevič N. V.: Sovremennoe sostojanie lesnogo fonda Ukrainskoj SSR i vozmożnyj ob'em rubok glavnogo pol'zovanja. **Obecny stan powierzchni leśnej w Ukrainńskiej SRR i możliwy rozmiar pozyskania drewna w użytkowaniu rębny.** Lesnoj Ž. 1969 nr 3 s. 26—30, tab. 3. — Pod względem zapasów drewna Ukraina należy do najbardziej deficytowych republik ZSRR. Powierzchnia leśna stanowi tylko 0,95%, a zapasy drewna nie przewyższają 0,8% ogólnozwiązkowych. Lesistość Ukrainy wynosi 12,9% (w ZSRR 32,3%). Na 1 mieszkańca przypada tylko 0,17 ha powierzchni leśnej (w ZSRR 3,6 ha). Lasy Ukrainy są jednak najbardziej produktywne — średni

przyrost wynosi w nich 3,22 m³/ha (w ZSRR 1,32 m³), zapas na 1 ha dojrzałych drzewostanów jest 1,8 razy wyższy niż średni dla ZSRR. Sprzyjające warunki glebowo-klimatyczne Ukrainy przyczyniły się do ukształtowania lasów o różnym składzie gatunkowym. Szczególnie cenne są drzewostany dębowe (26% powierzchni leśnej republiki i 15,5% wszystkich lasów dębowych ZSRR), bukowe (18,9% buczyn ZSRR) i olchowe. Pozyskanie drewna znacznie przekraczało możliwości produkcyjne lasów. Stan ten poprawi się po odpowiedniej zmianie składu gatunkowego drzewostanów, polepszeniu zwarcia i wprowadzeniu gatunków szybkorosnących. (R. M.)

186

914 (4—6)

IBL

Le Chatelier X.: Les implications forestières du Mémorandum Mansholt. **Sprzeczności w stosunkach leśnych wynikające z tzw. Memorandum Mansholta.** Rev. for. franç. 1969 nr 2 s. 101—105. — Memorandum opracowane dla Komisji Państw EWG zawiera m. in. propozycję zredukowania powierzchni upraw rolnych o około 5 mln ha i przekazania z tego około 4 mln ha do zalesienia oraz dla par-

ków narodowych i rezerwatów. Lesistość kraju zwiększyłaby się z 22,4% do 25,8%. Ponieważ są to ziemie słabo produkujące, zalesienie zwiększyłoby ich wartość oraz przyczyniło się do poprawy warunków klimatycznych, ochronnych i rekreacyjnych. Realizacja projektu mogłaby przyczynić się do uzdrowienia gospodarki krajów EWG. (W. K.)

Bourgau M., Guet M., Rimkine P.: Note préliminaire sur la définition d'un programme d'études d'économie forestière. **Uwagi wstępne w sprawie określenia programu badań w zakresie gospodarstwa leśnego.** Rev. for. franç. 1969 nr 1 s. 53—62. — Przedstawiono syntetycznie ujęty program badań nad procesem produkcji leśnej mając na celu przygotowanie materiałów do studiów ekonomiczno-leśnych. Główne etapy analizy to: 1) Las jako baza surowcowa, zagospodarowany przy określonym systemie cen, bodźców ekonomicznych i sytuacji rynkowej, 2) pośredniogospo-

darcze i pozagospodarcze funkcje lasu dla społeczeństwa, 3) pozyskiwanie i użytkowanie produktów leśnych, cena rynkowa i system płac, 4) programowanie leśnych modeli koniunkturalnych obejmujących sprawy popytu i podaży, 5) polityka inwestycyjna w państwowym i prywatnym gospodarstwie leśnym. Wynikiem tych studiów będzie opracowanie modeli gospodarczych obejmujących całość produkcji drzewnej i niedrzewnej zgodnie z koniunkturalną sytuacją i realizacją długookresowych inwestycji. (W. K.)

Sowade K.: Forstwirtschaft und Entwicklungshilfe. **Gospodarka leśna a pomoc dla krajów rozwijających się.** Forst- u. Holzwirt 1969 nr 14 s. 298—301, fot. 6. — Sprawozdanie z międzynarodowej konferencji w Jönköping (Szwecja) z okazji targów maszyn rolniczych i leśnych. Na dużą skalę zakrojona pomoc jest szczególnie ważna w leśnictwie, w którym potrzeba długofalowych inwestycji, idzie w parze z krótkofalowym subsydiowaniem. Ważnym zada-

niem jest rozbudowa przemysłu drzewnego, ponieważ eksport drewna okrągłego zwiększa koszty transportu. Ogólnie stwierdzono konieczność ochrony lasów zdewastowanych ze względu na niebezpieczeństwo erozji, potrzebę zakładania tartaków jako obiektów wymagających małych kapitałów, budowy dróg, racjonalizacji ścinki i transportu w celu obniżki cen drewna, oraz kształcenia kadry leśników. (W. B.)

Autorzy analiz:

L. J. — dr inż. L. Janson
 R. D. — dr inż. R. Dzieciołowski
 R. M. — mgr R. Malec
 S. K. — mgr inż. S. Kocięcki
 S. P. — mgr inż. S. Pietrzykowski
 W. B. — mgr inż. W. Brodzikowski
 W. C. — dr inż. W. Chmielewski
 W. K. — doc. W. Krajski

Przegląd Dokumentacyjny zawiera jedynie niewielką część analiz dokumentacyjnych z zakresu leśnictwa. Pełna dokumentacja ukazuje się w postaci kart dokumentacyjnych. Centralny Instytut Informacji Naukowo-Technicznej i Ekonomicznej (w skrócie CIINTE), Warszawa, Al. Niepodległości 188, przyjmuje zgłoszenia na prenumeratę kart dokumentacyjnych, która może obejmować zarówno całą dokumentację naukowo-techniczną, jak i oddzielne jej działy lub poszczególne zagadnienia i tematy. Cena 1 karty dok. wynosi w prenumeracie 25 groszy. Zakład Informacji Naukowo-Technicznej i Ekonomicznej Instytutu Badawczego Leśnictwa — branżowy ośrodek informacji leśnictwa — oraz CIINTE wykonują za zwrotem kosztów fotokopie i mikrofilmy publikacji, objętych zarówno przeglądem dokumentacyjnym jak i kartami dokumentacyjnymi.